

Setukaisten ystävät ry:n jäsenkirje no 3/lokakuu 2017

Syntymässä yksi Setomaan kunta

Viron pitkään suunniteltu ja valmisteltu kuntauudistus on loppusuoralla eli vuoden 2018 alusta Virossa on 15 kaupunkia ja 64 kuntaa, vain murto-osa siitä, mitä niitä nyt on. Yksi mielenkiintoisimmista uusista kunnista on Setomaa vald eli Setomaan kunta.

Mikitamäe, Meremäe, Väraska ja osa Misson kuntaa eli Luhamaan "kulmaus" eli nulk yhdistyvät siis yhdeksi Setomaan kunnaksi. Tosin ei ongelmitta, sillä kuntien valtuustot ja hallitukset eivät olleet liittymisestä yksimielisiä, mutta kun kysyttiin kansalta, niin ko. alueen asukkaista jopa 76,9 % äänesti uuden suuremman kunnan muodostamisen puolesta. Uuden kunnan keskus on Värskassa, mutta toisen kansanäänestyksen tuloksena Setomaan kunta kuuluu jatkossa Võrun maakuntaan. Ja samoihin päätöksiin kuin kansalaiset päätyi myös Viron hallitus ja niinpä kaikki Setomaan ystävät suuntaavat jatkossa Setomaalle ja juuri Setomaan kuntaan. Onnea!

XII Seto Kongress

Setojen korkein päättävä elin – ainakin muodollisesti – on Seto Kongress. Ensimmäinen Seto Kongress kokoontui Petserissä 1921 ja 1990-luvulta alkaen kongresseja on järjestetty säännöllisesti joka kolmas vuosi. XII Seto Kongress kokoontuu Värskan kulttuurikeskuksessa maanantaina 9.10.17 klo 10–17.30. Kongressien välisenä aikana setokansan korkeimpana edustaja eli tietynlaisena epävirallisena hallituksena, jos kongressia pidetään parlamentin vastineena, toimii 13-jäseninen kongressin vanheimpainneuvosto, jolla on myös erilaisia työryhmiä.

Kongressin istuntoa edeltää **Seto Kultuuri Nätäl** – viikonmittainen setokulttuuria monipuolisesti esittelevä tapahtumien sarja Setomaalla ja Tallinnassa 3.–9. lokakuuta (www.setomaa.ee/seto-kultuuri-nadal).

Uusi ülembsootska eli ylin käskynhaltija

Setomaan kuningaskunnanpäivillä 5.8.17 Luhamaalla valittiin Setomaan kuningaskunnan ylimmäksi käskynhaltijaksi eli epäviralliseksi setojen edustajaksi julkisuudessa Setomaalla, Virossa ja ulkomaillakin Tormi Piret eli Piret Torm-Kriis. Piret on vuonna 1964 syntynyt tallinnalainen ammattitanssija ja tanssinopettaja ja Tallinnassa toimivan setojen SETOLUU´-kulttuuriklubin perustaja. Venäjänpuoleisella Setomaalla nykyisin jo täysin tyhjentyneessä

Pöönin kylässä syntynyt Piret Torm-Kriis on tunnetun Modus-tanssiryhmän perustaja, taiteellinen johtaja ja päävalmentaja. Nykyisin hän toimii tanssinopettajana sekä Tallinnassa että Setomaalla Värskassa.

Piret Torm-Kriis, joka puhuu erinomaisesti seton kielen varsin harvinaista Petserin seudun murretta, valmistui 2009 maisteriksi Tarton yliopistosta. Hän aloitti jo useita vuosia sitten "kaksoiselämän" toimien samaan aikaan sekä kuulun tanssiryhmän päävalmentajana Tallinnassa että lasten ja nuorten harrastustoiminnan vetäjänä Värskassa. Myöhemmin hän liittyi värskalaisiin naisten leelokuoroihin ja siirtyi koulunuorten harrastustoiminnan vetäjästä tanssinopettajaksi. Koti ja perhe ja päätyö oli kuitenkin koko ajan Tallinnassa.

Kun Piretiltä ensimmäisissä haastatteluissa uutta ylimpänä käskynhaltijana tivattiin, mitä asioita hän haluaisi "hallintokautensa" aikana nostaa erityisesti esille, niin hän mainitsi seton kielen aseman ja käytön edistämisen sekä tanssinystävänä setojen omien tanssijuhlien järjestämisen.

Setomaan elämää

Harri Sundellin valokuvanäyttely 3.-28.1.18 Töölön kirjasto Helsinki. Setot eli setukaiset ovat etninen ja kielellinen vähemmistö, joka vaalii kulttuuriaan Kaakkois- Virossa ja Luoteis-Venäjällä kahden maailman rajalla. Setomaalla perinneasut ovat käytössä niin arkena kuin juhlissa ja mm. setukaisten runokuorolaulanta (*Setoleelo*) on listattu Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon. Setomaalla sijaitseva Obinitsa oli vuoden 2015 suomalais-ugrilainen kulttuuripääkaupunki, ja osa näyttelyn kuvista on kuvattu kulttuurivuoden aikana. Kuvat tarjoavat näköaloja alueen vähemmistökansan rikkaaseen ja omaleimaiseen elämään Viron tasavallan itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden käynnistyessä.

Harri Sundell (s. 1952) on suomalainen freelancekuvaaja ja Viron ystävä, jonka koti on tällä hetkellä Tartossa. Hän on harrastanut valokuvausta 1960-luvulta lähtien ja kuvaa nykyisin myös ammattimaisesti. Sundellin vapaa-ajan asunto on etelävirolaisessa Obinitsan kylässä, joka kuuluu Viron ja Venäjän rajat ylittävään Setomaan kulttuuri- ja kielialueeseen.

Yksityisnäyttelyt

Joulukuu 2015–helmikuu 2016 "Päivä Obinitsassa", Obinitsan museo, Viro. Huhtikuu 2014 "Viroa vuosien varrelta 1984– 2014", Varsinais-Suomen Virokeskus, Turku.

Yhteisnäyttelyt

Kesäkuu 2016 "Эволюция превращения", Moskova. Maaliskuu–heinäkuu 2016 "Obinitsan vuosi suomalais-ugrilaisen kulttuurin pääkaupunkina", Amadé-Bajzáth- Pappenheimin linna, Iszkaszentgyörgy, Unkari (yhdessä virolaisen kuvaajan Merlin Löivin kanssa). Näyttely kiersi mm. Unkarin Veszprémissä ja Venäjän

Petserissä.

Palkinnot

Kesäkuu 2016 Moskovan udmurtien järjestämän valokuvauskilpailun ensimmäinen sija. Kilpailun teemana: "Kansallisen vaatetuksen kauneus".

Muu toiminta

Kuvannut 1980-luvulta lähtien erilaisissa tilaisuuksissa, messuilla ja tapahtumissa. Kuvia julkaistu mm. Tuglas-seuran Elo- lehdessä, Postimees-lehdessä ja SVYLin Viro Nyt -lehdessä.

Lindoran markkinat 28.10.17

Koko Virossa tunnetut Lindoran markkinat järjestetään Lindoran tienristeyksessä Lepassaaressa Vastseliinan kunnassa 28.10. klo 9.00 alkaen. Lindorassa on järjestetty säännöllisesti suuria markkinoita jo 1920-luvun alusta alkaen. Lindora laat järjestetään joka vuosi 28. päivä lokakuuta. Setomaan ja Võromaan rajalla, nykyisin vielä kolmen eri kunnan rajaseudulla olevan kylän markkinat tunnetaan myös monipuolisesta kulttuuriohjelmastaan.

Kirkkopyhät ja jumalanpalvelukset loka-joulukuu 2017

01.10. klo 09:00 / Jumalanäidin suojeluksen juhlan jumalanpalvelus Miiksen kirkko

08.10. klo 09:00 / Sadonkorjuujuhlan jumalanpalv. Obinitsan kirkko

21.10. klo 09:00 / Dimitrin lauantain jumalanpalvelus Miiksen kirkko

05.11 klo 10:00 / Pyhäinpäivän jumalanpalvelus Luhamaan kirkko

05.11. klo 09:00 / Jumalanpalvelus Obinitsan kirkko

18.11. klo 10:00 / Joulupaaston alun jumalanpalvelus Luhamaan kirkko

19.11. klo 10:00 / Joulupaaston alun jumalanpalvelus Miiksen kirkko

19.11. klo 09:00 / Jumalanpalvelus Obinitsan kirkko

17.12. klo 09:00 / Esivanhempien sunnuntain jumalanpalvelus Obinitsan kirkko

24.12. klo 10:00 / Joulujumalanpalvelus Miiksen kirkko

25.12. klo 10:00 / Joulujumalanpalvelus Luhamaan kirkko

25.12. klo 09:00 / Joulujumalanpalvelus Obinitsan kirkko

Setukaisten ystävät ry / Puheenjohtaja Tapio Mäkeläinen

Haapaniemenkatu 16 C 315, 00530 Helsinki

040 593 5633, tapio@tilbil.fi